

Merre tart a magyar adórendszer? - Interjú Varga Józseffel - Pénzügyi Szemle folyóirat

2017. május 09. 9:10

Merre tart a magyar adórendszer? - Interjú Varga Józseffel

Magyarországon az adóterhek csökkentésének és a gazdaság fehéritésének pozitív példája figyelhető meg, hazánk versenyképessége szempontjából a munkát terhelő adók további mérséklése indokolt, az adóterhek csökkentése mellett adminisztráció növelés figyelhető meg, kockázatokat rejt a szelektív, ágazatonként megállapított áfacsökkentés. Interjú [Varga Józseffel](#), a Pénzügyi Szemle legújabb számában publikált, "[Az adóteher-csökkentés és a gazdaság kifehéritésének pályája Magyarországon 2010 után](#)" című tanulmány szerzőjével.

Melyek a tanulmány legfontosabb következtetései, megállapításai?

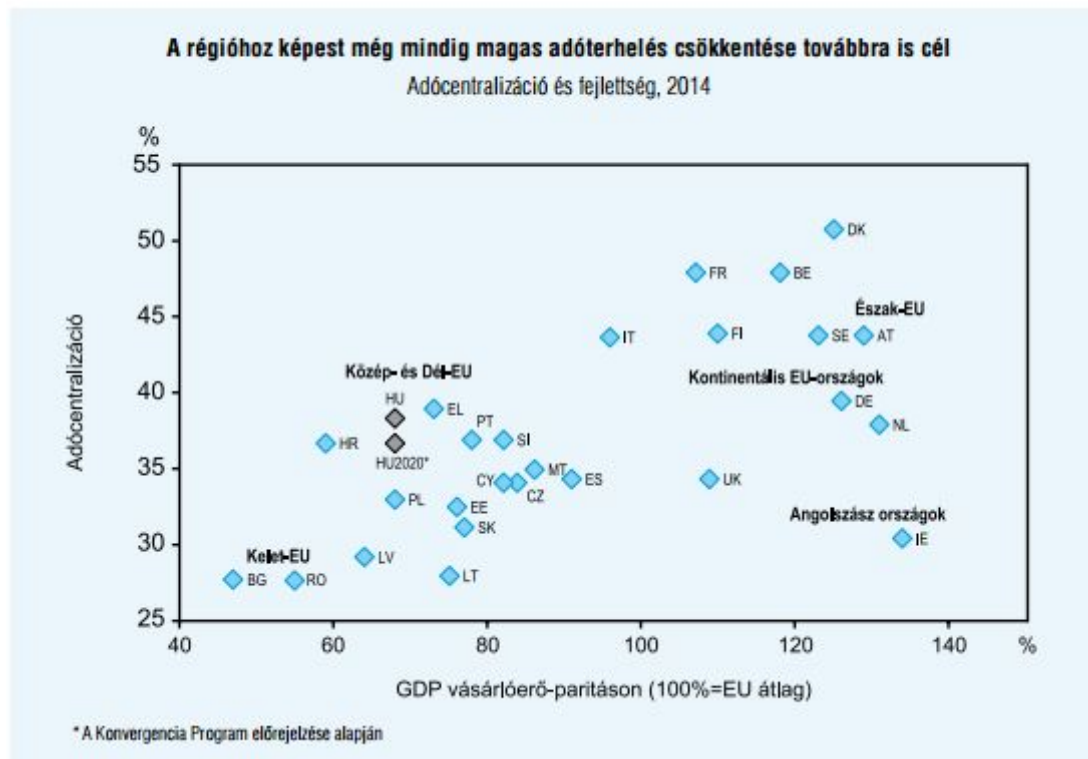
Tanulmányom a gazdaság fehéritése (whitening the economy) folyamatáról szól. Ez az adózási szakirodalom állandóan visszatérő témája, mely egy sor területen fontos hatásokat eredményezhet. Ezek közül véleményem szerint az adóteher csökkenése és ezzel szerencsés kombinációban az adóbevételek növekedése, a versenyképesség és az adómorál szintjének emelkedésére gyakorolt hatás a legjelentősebb. Különösen jelentős pozitív hatás, hogy Magyarország esetében az adóterhek csökkentésének és a gazdaság fehéritésének példája figyelhető meg. A tanulmányban ennek számszaki alakulását elemzem néhány éves időszámban vizsgálva.

A pozitív eredmények nemzetközi kitekintésben is kiemelkedőek. Van még azonban hová fejlődni. Összevetésül megvizsgáltam a visegrádi országok, különösen Lengyelország helyzetét. Az elmúlt évtizedben ott megvalósult magas gazdasági növekedés és az alacsonyabb állami beavatkozás mértéke a hazai gazdaságpolitika szempontjából is megfontolandó.

Tanulmányában hivatkozik egy 2016-ban, az Európai Parlament által kiadott elemzésre, melyből kiderül, hogy (a tanulmány készítésekor) Magyarországon a GDP 39,2 százaléka, míg Lengyelországban a GDP 32,5 százaléka származik/származott adóbevételekből. Rövidtávon a lengyel adóterhelés elérését/megközelítését javasolja. Hogyan, mely adók csökkentésével lenne célszerű ezt megtenni?

Azt gondolom, hogy hazánk versenyképessége szempontjából a munkát terhelő adók további mérséklése indokolt. A jövedelemadók alacsonyak, de azt megemlíthetjük, hogy politikai ígéret elhangzott a személyi jövedelemadó egyszámjegyű csökkentésre, a társasági adó már most is egy számjegyű, 9 százalékos. Az adórés viszont még mindig elég magas hazánkban a visegrádi országokhoz viszonyítva. Ezen lehetne és kellene is javítani.

AZ ADÓTERHELÉS ÉS A GDP NAGYSÁGÁNAK ÖSSZEFÜGGÉSE EURÓPÁBAN

Forrás: Varga József - Az adóteher-csökkentés és a gazdaság kifizérítésének pályája Magyarországon 2010 után

A másik út lehetne a forgalmi-fogyasztási adók mérséklése, amelyre egyes termékek esetében az utóbbi években sor is került. A hazánkban igen magas forgalmi adók mérséklését én egy későbbi időszakra halasztanám. Rövidtávon egy másik lehetséges út az adók módjára funkcionáló járulékok csökkentése, vagy ennek a munkavállalóra terhelése. Így a munkavállaló szolidaritástudata is magasabb lenne. Választási év előtt az átterhelésnek kicsi, a csökkentésnek nagyobb a politikai valószínűsége.

Milyen mértékű gazdaságfihérítés lenne várható attól, ha valóban elérnénk a lengyel adóterhelést?

Ez attól függ, hogy az elért adócsökkentés mely területeken következik be. A forgalmi-fogyasztási típusú adók csökkentése nagymértékben képes kifizéríteni a gazdaságot. Erre jó példa saját tapasztalatomból a tojás áfájának mérséklése, ahol a 27 százalékos helyett az 5 százalékos mértékű áfával a gazdálkodó alanyoknak már megéri tisztességesnek lenni. A jövedelemadók csökkentése mérsékli az érdekeltséget a bevételek eltitkolásában, itt különösen a KATA alacsony adóterhelése hozott pozitív fejleményt.

Egyidejűleg a forgalmi és jövedelemadó nem csökkenthető. Differenciálni azonban lehetséges és szerintem szükséges is, amennyiben például a presztízs fogyasztást intenzívebben adóztatnám a forgalom fokozott ellenőrzése mellett.

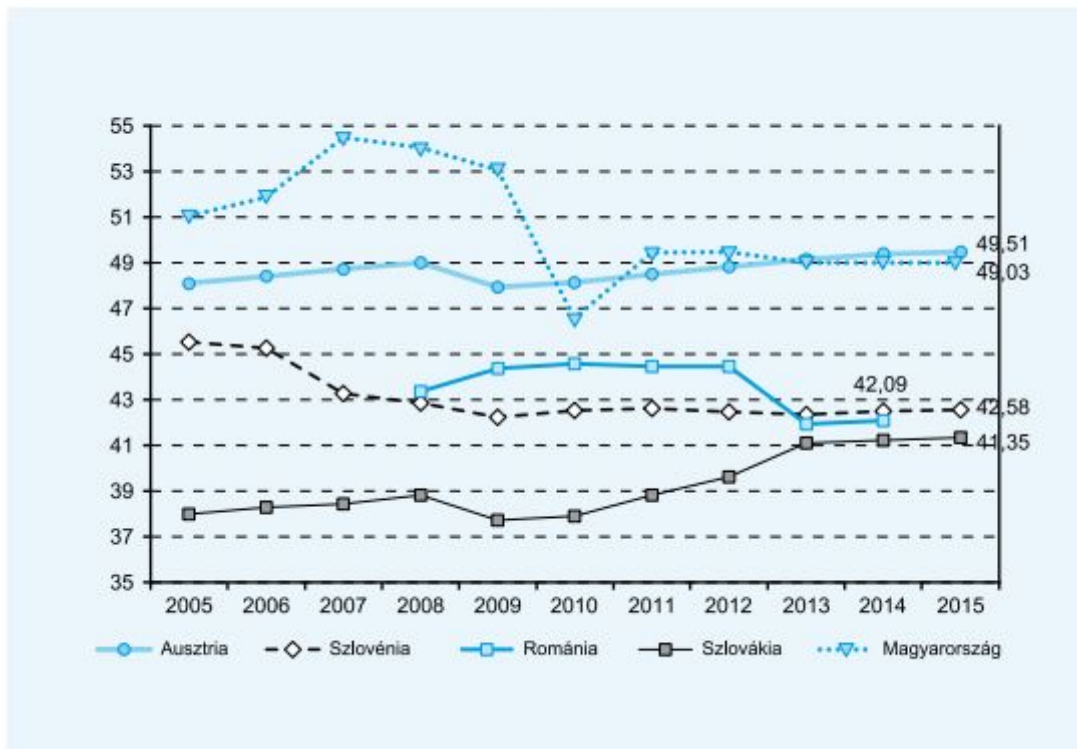
Az adófizetési morál, a gazdaságfehérítés, az adócsökkentések gazdaságélénkítő hatásai rendkívül nehezen becsülhető tételek. Mégis mekkora lehetne az adócsökkentésből származó bevételkiesés, illetve a fehérítésből és az alacsonyabb adók nyomán gyorsuló gazdaságból eredő bevételnövekedés szaldója?

Erre a kérdésre e kereteken belül érdemben lehetetlen válaszolni. Az adó mértékének csökkentése egyébként nem feltétlenül jár együtt az adótömeg csökkenésével, a kifehérítés nyomán megnövekvő adóalap ellensúlyozhatja e hatást. A konkrét értékek rendkívül sok tényezőtől függenek, melyek közül a világgazdasági keresletre, a többi, főleg környező konkurens régiók viselkedésére, az adócsökkentés területének viszonyaira, így például a keresleti ár rugalmasságra utalnék.

Az adóterhek csökkentése vagy az adminisztratív előírások csökkentése alkalmasabb eszköz a gazdaság kifehérítésére? Utóbbtól milyen mértékű gazdaságfehérítés várható Magyarországon?

Mindkét eszköz hasznos. Az adóterhek csökkentése a látványosabb út, ezzel az értékkel az adófizetők közvetlenül tudnak számolni. Az adminisztratív eszközök alkalmazása közvetett eszköz, ez is kifejezhető pénzösszegben, de ennek realizálása bonyolultabb. Függetlenül attól, hogy a felszabaduló kapacitásokat az adófizető tudja-e másra használni vagy le tudja-e építeni, illetve ha külső szervezet, például könyvelőiroda végzi a feladatot, tudja-e ezt a kisebb munkaterhelést a gazdálkodó a könyvelési díj csökkentésében érvényesíteni. Az előbbi tehát egy közvetlen jövedelem újraelosztás a költségvetés és az adófizetők között, míg az utóbbi egy közvetett hatás, mely az adózás társadalmi szintű költségeit mérsékli. Ezért az utóbbi makrogazdasági szempontból nekem szimpatikusabb. A gazdaságfehérítés várható mértékét megfontoltan e kereteken belül nem lehet meghatározni.

AZ ADÓÉK AZ ÁTLAGOS BRUTTÓ BÉR FÜGGVÉNYÉBEN 2005 ÉS 2015 KÖZÖTT

Forrás: Varga József - Az adóteher-csökkentés és a gazdaság kifehéritésének pályája Magyarországon 2010 után

Magyarországon a valóságban adóteher csökkentés és adminisztráció növelés figyelhető meg (pl. EKAER). Tegyük hozzá, hogy a rendszerbe iktatták a számlázóprogramok online bekötését is, ami idén megvalósul. Tervben van a jövőben az online könyvelés bevezetése is.

A társasági adó kulcsának 9 százalékra történő csökkentése 150-170 milliárd forintot hagy a vállalatoknál, melyből mintegy 70 százalékos mértékben részesülnek a jelentős mértékben külföldi tulajdonú nagyvállalatok, míg 30 százalékos mértékben a döntően magyar tulajdonú kis- és középvállalatok. Melyek az adócsökkentés és gazdaságfehérítés azon elemei, melyből a hazai kkv-szektor ennél jelentősebb mértékben részesülhet?

Az adórendszer elvileg egy egységes, semleges rendszer, amely minden vállalkozásra elég egyformán hat. Egy olyan adórendszerben, amely a jövedelemadók tekintetében nem progresszív, egységesen érvényesülnek az adók hatásai a gazdaság szereplőinél. A KKV-szektor inkább a kedvezmények bővítésével és a különböző támogatásokkal tud kedvezőbb helyzetbe kerülni, mert ott van lehetőség azokat a KKV-szektorra szabni. De hogy a kérdést mégse kerüljem meg, a mostani rendszerben az osztalék kivétele a magyar magánszemély tulajdonos számára még mindig magas. Ezért, ha az osztalékot csak személyi jövedelemadó terhelné és más (pl. EHO) nem, akkor a jól működő KKV-k tulajdonosai az osztalékjövedelmükkel ismét más vállalkozásokat hozhatnak létre és

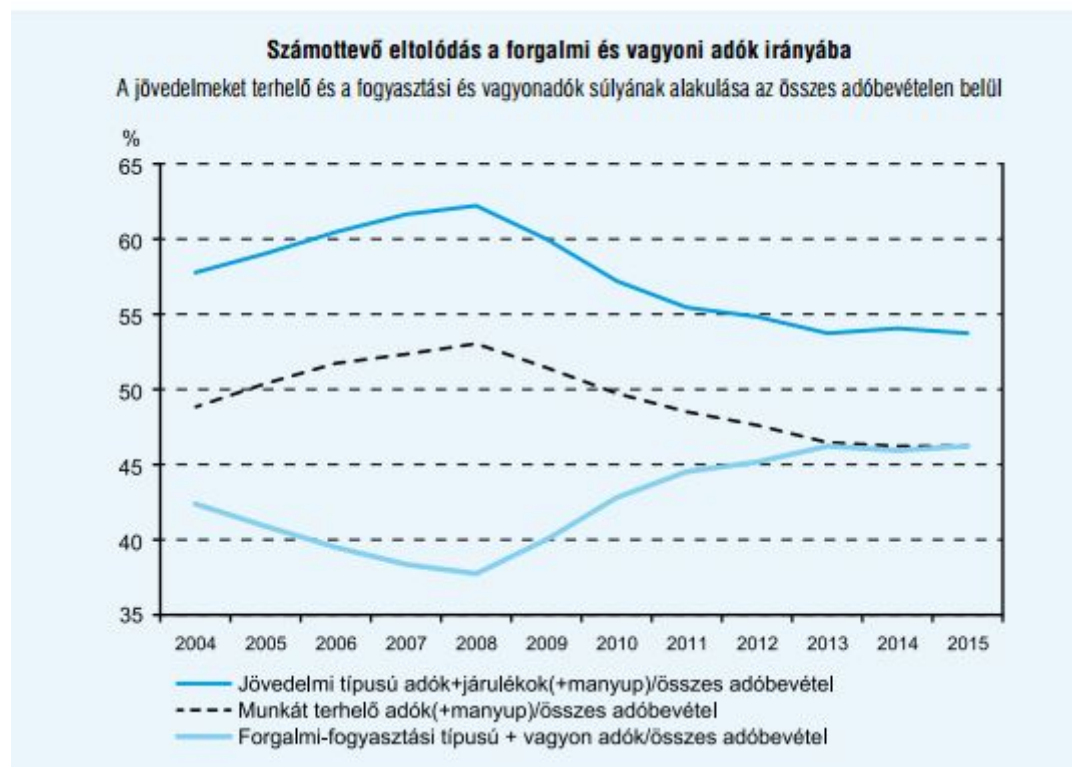
működtethetnek.

2018-ra a munkát terhelő adók aránya az összes adóbevételen belül elérheti a 40 százalékot, amit Ön tanulmányában átlomhatárként jellemez. Hosszú távon fenntartható-e ez a szint, esetleg van-e tere a munkát terhelő adók további csökkentésének?

Az adózási szakirodalomban nem található olyan "természetes" határ, amely a munkát terhelő adók arányának határt szabna. A legfőbb korlát természetesen a költségvetés makrogazdasági egyensúlya: amennyiben más adónemekből a költségvetés többletbevétel tud elérni, ezen érték tovább csökkenthető. Az elérendő cél itt is Magyarország versenyképességének hosszú távú elősegítése és a fekete, valamint a szürkegazdaság méretének csökkentése.

Az adók - beleértve a járulékokat - a céladók kivételével szabad felhasználásúak, azaz bármilyen költség fedezhető ebből. A munkát terhelő adókból kellene elsősorban fedezni a személyi jellegű közösségi kiadásokat. A szociálpolitikai rendszer átalakítása nélkül ezt nem lehet érdemben megváltoztatni.

AZ EGYES ADÓTÍPUSOK ARÁNYA AZ ÖSSZES ADÓBEVÉTEL SZÁZALÉKÁBAN

Forrás: Varga József - Az adóteher-csökkentés és a gazdaság kifehéritésének pályája Magyarországon 2010 után

Nem része a publikációnak, de érdekes fejlemény, hogy a Donald Trump féle adóreformterv jelentős adómérséklést tartalmaz, a vállalati adókulcs 35-ről 15 százalékra csökken, a magánszemélyek jövedelemadóóját pedig 35 százalékban maximalizálják. További tervek szerint a külföldön tartott pénzek az Egyesült Államokba történő visszavitelére vonatkozó 35 százalékos adókulcs is 10 százalékra csökkenhet, valamint az ingatlanadó eltörlésre kerülhet.

A közelmúltban több ágazat is áfacsökkentésben részesült - építőipar, tojás- és baromfiágazat -, aminek köszönhetően egyre többen jelentkeznek hasonló adócsökkentésért. Ön lát-e kockázatot hosszabb távon a szelektív, ágazatonként megállapított áfacsökkentésben?

Igen, látok. Ez a folyamat az egyes szereplői rétegek érdekérvényesítésének terepévé válhat, amely az adórendszer objektivitását veszélyezteti. Az erőpozícióval élés, illetve visszaélés véleményem szerint teljesen nem zárható ki, de a mérséklésre törekedni kell. Erre egy másik lehetséges megoldás alacsony 15 százalékos áfakulcs, és ágazatonkénti különadók rendszerének bevezetése is megoldás.

Az áfakulcs csökkentést azokon a területeken vezették be, amelyek a fekete- illetve szürkegazdasággal a legfertőzöttebbek voltak. Az áfával kapcsolatos csalásokat a gazdasági alanyoknak a kulcs csökkentésének következtében gazdaságilag nem érdemes tovább felvállalniuk. A munkáltatással kapcsolatos feketefoglalkoztatást azonban az áfakulcs csökkentése nem szünteti meg. Összességében - és egyben a tanulmány lezárásául - elmondható, hogy az ágazati áfacsökkentések során, szélesebb értelemben az adórendszer átalakítása kapcsán nem az egyes parciális részérdeknek, hanem Magyarország összérdekének kell érvényesülnie.